

FOLK OG LAND

Fru Ase Storsæter
Mjøndalen

NR. 34. — 11. ARGANG

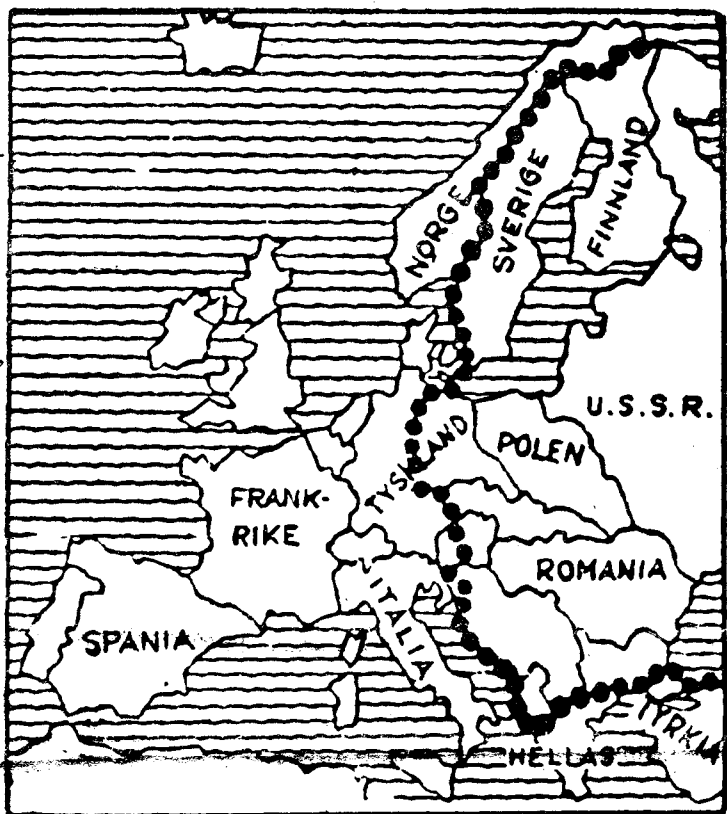
LØRDAG 8. DESEMBER 1962

LØSSALG 75 ØRE

O.K.:

ET SAMLET NORDEN?

Eller et av Fellesmarkedet splittet Norden?

Skal jernteppet gå her?

Noen NS folk er i tvil om de ved en eventuell folkeavstemning skal stemme for eller mot Fellesmarkedet.

Antagelig kommer denne tvil av at Quisling under den tyske okkupasjon av Norge gikk inn for et forenet Europa.

Men forholdene dengang og nu er helt forskjellige. Dengang var Tyskland en samlet stat, som igjen kunne være bindeleddet mellom et protestantisk-nordisk Skandinavia og et katolsk-latinsk Europa. Dette bindeleddet mangler nu.

Det er mange NS folk som mener at Vest-Tyskland av idag er det samme som det gamle samlede Tyskland. Men det er det jo slett ikke. Det var Preussen som var Tysklands kjernestat og det var Preussen som var Europas bolverk mot bolsjevismen. Dette bolverk er nu borte. Vest-Tyskland er intet bolverk. Det forteller bl.a. «Spiegel»-affæren oss.

Frankrike er heller intet bolverk. Under verdenskrigen falt Frankrike totalt sammen på 3 uker.

Det må vel nu snart komme til en fredsslutning med Tyskland. Det er gått innpå 20 år uten en ordning.

Det ser ut som om det er tre alternativer å velge mellom:

Enten må russerne trekke seg tilbake til Oder-Neise-linjen og la amerikanerne få ha innflytelsen i et samlet Tyskland, eller så må russerne rykke frem til Rhinen og Atlanterhavet og selv bestemme over et samlet Tyskland. Som tredje alternativ foreligger en deling av Tyskland i én del til Amerika, én til Russland og én til F.N.

Før Fellesmarkedet kan bli aktuell politikk for oss, må det bli en ordning med Tyskland. Først når så har skjedd, kan vi ta standpunkt til en fremtidig politisk ordning av Europa. Å forsøke å forsere

Skal Norge føres bort i fellesmarkedlenker fra sine nordiske brødre?

frem en integrasjon av Europas stater før fredsslutningen er ordnet har ingen hensikt.

Forhandlingene mellom EEC og England går uhyre tregt og man snakker nå om at det vil ta minst et år før de kan være avsluttet.

Krustsjov har på sin side sagt at ordningen med Tyskland må være istandbragt senest innen våren 1963.

Hele Europas skjebne vil avhenge av om en fredsslutning med Tyskland kommer istand eller ikke. Og hvorledes den blir.

Siden 1945 har Russland konsekvent forsøkt å tvinge Amerika til å dele verden opp i interessessfærer. Amerika har på sin side forsøkt å tvinge Russland inn under F.N.'s kontroll og bli et lojalt medlem av verdensorganisasjonen.

Det er klart at hele Norden og Preussen hører til områder som i høy grad berører Russlands interesser.

En må også kunne regne med at Russland vil se det som fordelaktig at de er nøytrale.

Hvis Amerika går med på en fredsslutning med Russland, slik at Tyskland blir delt og amerikanerne trekker sine tropper ut av Berlin, så vil det antagelig ikke bli noen anledning for Norge til å slutte seg til Fellesmarkedet. Vi vil vel da måtte være glad til om vi kan oppnå Finnlands og Sveriges nøytrale stilling.

Hvis Amerika står fast og ikke går med på noen ordning, så er det vel fare for at Krustsjov, eller en annen leder, før eller senere må våge det store spranget og besette hele Tyskland til Kanalen og Rhinen.

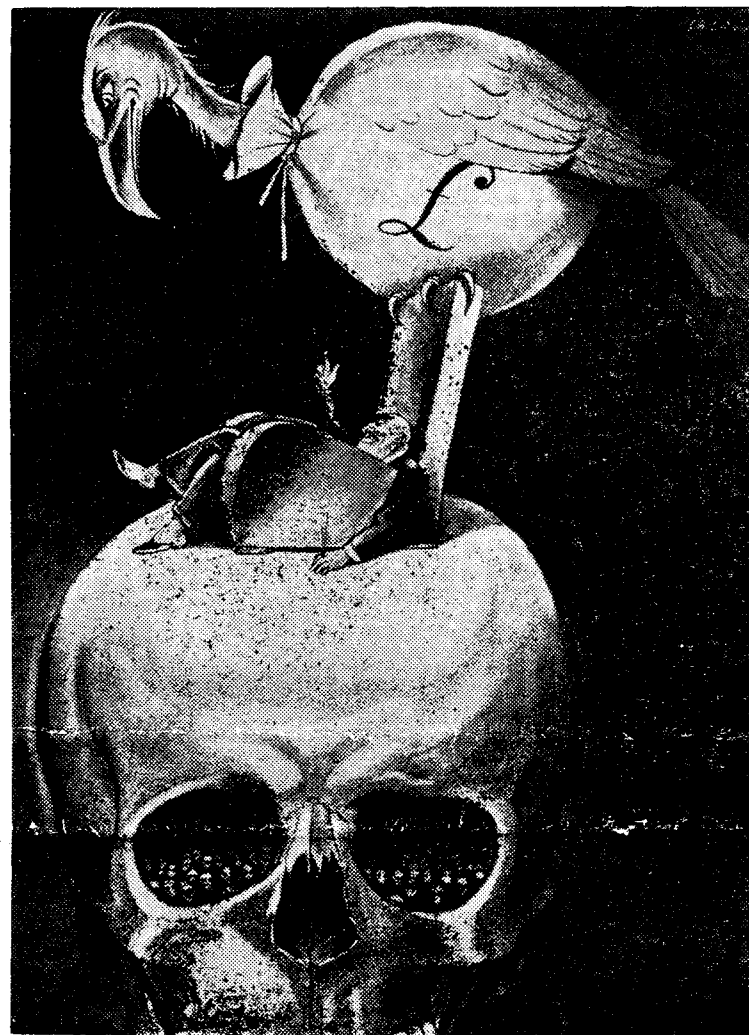
Kennedy får da valget: enten å akseptere eller å sette igang atomkrig.

Skulle det bli et maktskifte i Russland slik at Russland bestemmer seg for å bli et lojalt medlem av F.N. og å trekke seg ut av satellittstatene i Europa slik som den amerikanske politikken forutsetter, så ville Tyskland igjen bli samlet og da kunne Quislings planer om et samlet Europa virkelig gjøres, men da vil det vel være mere enn tvilsomt

(Forts. side 7)

Civilingeniør Erhard Fliesberg:

FANTASTIGT!

Vad människan direkt hör och ser dvs. de yttre händelseförloppen inbillar hon sig tillhöra det avgörande skedande som bestämmer över de skådespel, som utspelas på världsteatern och i enlighet härmed kallar hon och historikerna berättelserna härom för historia.

Den som söker klarhet om vad som verkligen är Historia ägnar sig ganska förstrött åt allt vad press, radio och skri-

benter förkunnar under kraftigaste illhojtande, medan han istället intensivt letar efter allt, vad denna förkunnarskara omtalar med allra minsta stilar, på mest undanskymda platser och råkar omtala i misshugg. Där finner denne sökare Världshistoria.

Den ödesdigraste händelsen i mänsklighetens senaste 5000-åriga historia var «uppfinningen» av den tidsbestäm-

Forts. side 6.

Under 1700-talet började bröderna Rotschild sina stora låneoperationer och dynastien är «still going strong».

FOLK OG LAND

DAV EN GIG UVEAVIS

Redaktører:

ODD MELSDOM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE

Tappen i tønne

Det er ikke så få tilfeller av justismord en har måttet rette på opp gjennom tidene. Takket være noen få faste vilje til å kjempe mot uretten har en ofte til syvende og sist måtte bøte på den, og en har etterpå stolt inkassert dette som en seir for den siviliserte menneskehet. Vi kan nevne Dreyfus-affæren, og her hjemme kan vi nevne for eksempel Hetle-saken.

Heller ikke i disse kjente tilfeller var det lett å få justismorderne til å erkjenne uretten, men det er dog forbeholdt vår egen tids engros-justismordere ganske freidig å henvise beriktigelsen av blodig urett til «historiens dom» slik som justisdepartementets ekspertutvalg av sandpåstrøere gjør når det gjelder «landssvikoppgjøret».

Dette er ikke bare uhørt, men direkte skamløst, slik som også overrettssakfører Helliksen påviser i sin bok «Tenk selv», som vi vil anbefale på det beste. Vi kan ikke forstå at det kan være mulig for noe menneske å bestride den dokumentasjon som der legges frem.

Det er det da sikkert heller ingen som gjør. Helliksen har i en rekke saker forsøkt å fremtvinge en gjenopptagelse under henvisning til lovens klare bokstav, og han har i disse saker, som i sin bok, fremholdt at når oppfatninger som idag må revideres på grunn av kjennsgjerningenes egen tyngde har vært lagt til grunn da en stor del av det norske folk ble gjort til «landssvikere», så viser det en særlig mangel på klokskap og rettsinn å nekte gjenopptagelse av etpar saker i lys av det alle vet eller burde vite idag.

Vi kommer forøvrig her inn på noe langt alvorligere enn mangel på visse positive egenskaper som klokskap og rettsinn, skjønt det siste iallfall burde være temmelig katastrofalt for norske dommere. Vi kommer inn på et forhold som Helliksen berører i sin bok og som vi for vår del gjerne vil understreke, fordi det i et eneste glimt åpenbarer hele den uhyggelige råttenskap og umoral i «retts»oppjøret og også anbringer den innstilling som nå skal forelegges Stortinget i bengalsk belysning.

Vi sikter til høyesterettsjustitiarius Terje Wolds skandaløse dobbelt- eller tredobbelte rolle når det gjelder dette politiske etterkrigsoppjøret som nå er så medtatt at det ikke lenger kan holde seg oppreist ved egen hjelp. Det er nå bare Terje Wolds Høyesterett som holder det på bena ved konsekvent å nekte gjenopptagelser med fullstendig misvisende og meningsløse begrunnelser.

For Terje Wolds posisjon i denne sak er ikke bare den øverste dommers. Han var en sterkt aktiv og sterkt aggressiv justisminister i eksilregjeringen i London, han engasjerte seg sterkere enn de fleste andre i kravet om politisk oppgjør og hevn, han talte ofte de store og hatefulle ord om dem som måtte overta fallittboet etter ham og hans parti, og han demonstrerte en hårreisende mangel på vilje til å bøye seg for eksisterende lov og rett i det land han rømte fra. Det er vel ikke for meget sagt at han var sterkt engasjert også som lovgiver når det gjaldt de forordninger om «landssvikoppjøret» som vel ikke mange jurister idag vil satse sin reputasjon på.

Dette er ilde nok og burde for alle tider plasere ham på anklagebenken og ikke som en høyrøstet forsvarer av urett som ble begått. Men den rettsstat som etter sigende ble gjenopprettet da disse herrer vendte tilbake fra utlendigheten, nøyet seg såvisst ikke med det. Den samme Terje Wold dukker sannelig som troll av esken opp også som justitiarius i landets høyeste domstol og vokter der nidkjært over at ingen skal røre ved den hellige urett som han selv har spilt en så fremtredende rolle i!

Noe slikt ville vel intet sivilisert land ha våget å by

«Morgenbladet»

«Morgenbladet» er en god avis, desværre kunne man nesten si, for ellers ville ihvertfall undertegnede si den opp på flekken. Der svever en smule ånd over vandene i «Mgbl.», hvilket er både gunstig og påkrevet i våre velferdsstatens dager, hvor alt går ut på «levestandard».

Men hva skal denne sammenligning mellom Quisling og Kuusinen være til? Er det abonnentenes nivå som tilsier det? Sammenlign heller med Adenauer, som i et okkupert land var stillet overfor den samme oppgave, og se hvilket resultat man da kommer til.

Kjennsgjerninger er det eneste som teller, ønsketekning er verdiløs og «Mgbl.» uverdigg.

Olaf Holm.

Hva nu, «Dagbladet»?

Farmand skriver 24/11:

«I grunnen er ukebladet «Der Spiegel» et av de uhyggeligste fenomen i etterkrigstidens Tyskland. Fra å være en skamløs og charmløs tysk kopi av ukeblade «Time» har bladet utviklet seg til en slags journalistisk spekkhugger. «Der Spiegel» har føyet tysk grundighet til fiks redigering. Resultatet er blitt en forbløffende blanding av metodikk og villskap. Snerrende destruktiv og systematisk giftig går «Der Spiegel» ukentlig løs på alt som ikke passer utgi-veren, Rudolf Augstein. «Der Spiegel» minner altså ikke så lite om «DAGBLADET». Det har bare ikke helt den samme svakhet for kommunisme. Med andre ord, «Der Spiegel» representerer et misbruk av pressefriheten».

Kan «DAGBLADET» etter dette unngå å anlegge injuriersøksmål?

Knut Sollid.

Nordiska Rikspartiets

publikasjon NORDISK KAMP utkommer med ca. 10 numre pr. år og koster i abonnement Sv. kr. 15,—.

Det er av betydning for det nordiske samarbeide at denne publikasjon også vinner lesere i Norge. Adressen er Box 2149, Stockholm 2.

sine borgere. Det er forbeholdt den tidligere rettsstat Norge å tolerere det som Helliksen beskriver slik: «Hans» særdomstols kjæremålsutvalg er det som nekter gjenopptagelser for å prøve «hans» kjennelser!»

Enn om man tok tappen ut av urettens tønne? Enn om man fjernet Terje Wold?

Den norske bondekvinne personlig

OLGA BJONER fyller 75 år.

Olga Bjoner, Hølen, fyller 75 år 10. desember.

Men, i allverden, vil mange si, er ikke hun mere? Er ikke hun hundrevis av år? Hun som er blitt et begrep i norsk bondereisning? Hun som er den norske bondekvinne personifisert?

På den annen side: møter man henne idag, så merker man hurtig at hun er ung og levende som før, den hellige ild brenner fremdeles i henne og hun går ikke på akkord hverken med sin tro eller med kravet til sannhet og rettferd når det gjelder de onde splidens år i Norges historie. Kanskje ikke først og fremst fordi hun selv ble rammet så hårdt, fordi hun fikk helsen knekket og sitter igjen ribbet for gods og gull, men fordi lov og rett betyr noe annet og mere for henne enn for folk flest, fordi hun representerer bondens tradisjoner og gamle kulturarv.

En av hennes gamle venner og medarbeider i bondereisningen Trygve Engen i Straumsbygda skrev om henne for ti år siden i et brev bl. a.:

«Det trengst sjølsagt ikke å presentere Olga Bjoner. Vi fra bygdene kjenner henne —, bondekona fra Hobøl, ho som i sin tid skapte Norges Bondekvinnelag. Og alle andre kjenner henne —, den djerpe, uredde kvinna som stod i brodden for Nasjonal Samlings Kvinneorganisasjon, ho som kanskje meir enn nokon annan vart utskjelt og skitna til av «stemmen fra London». Og somme av oss er det vel som også kjenner henne i dag, med ei knekt helse etter mange år i demokratisk norsk konsentrasjonslæger, men med ei ubryteleg livsvilje, fatig og ribba for alt slag verdsleg gods, men enda eigar av ei lysande sjel og eit varmt hjarta.

Første gongen eg såg namnet Olga Bjoner nemnt, var ein gong i tjuguåra i bladet «Norges Kvinner». Ho var då vald til formann i Noregs Bondelags kvinnenemnd. Sidan fekk vi høyre mykje frå henne. Ho skreiv i bondeprensa, m. a. den populære

kjellaren «Heim og samfund» ho reiste landet rundt og heldt hundrevis av foredrag på møter og stemner, i bonde-lag, kvinnelag og ungdomslag. Eg fekk høyre henne og møte henne, eg fekk sjå henne på vitjing heime hos meg sjølv i den gamle husmannsstua, eg fekk arbeide saman med henne i Noregs Bondelags landsstyre, eg fekk lese bladet hennar «Heim og ætt», eg fekk byte brev med henne.

Alltid når eg tenkjer på fru Bjoner og verksemda hennar, er det eit bilete som kjem for meg. Det er den yndefulle skildringa av Tarjei Vesås, av kvinna som står ved stabburet, veiftar med forklædet og ropar heim. Det synest for meg som fru Bjoner alltid har stått slik og ropa folket sitt heim. Bort frå dei framande, materialistiske straukverv-lane, heim att til jorda, heim att til fedrelandet, heim att til norsk tradisjon, norsk kultur, norsk tankegang. Og heim att til fred. Fred mellom folka og fred mellom klassene.

Det store fleirtalet forstår enno ikkje faren ved at den materialistiske og marxistiske tenkjemåten vinn større og større rom, dei finn det i orden at den frie norske bonden i alt større og større mon blir dregen inn under statstrældomen, og dei godkjenner det som rett, at dei mest nasjonale kvinner og menn er stempla som «landssvikarar» av folk som aldri korkje har tenkt eller følt norsk.

Men sanninga og oppklaringa er på veg! Ein gong vil folket vakne —, og då vil både du, Olga Bjoner, og dei andre pionerane få si rett-komne oppreising. Når? Kanskje om 5 år, kanskje 10? Det spelar ikkje noko større rolle —, «vi har tid til å vente!»

*

Hva skal man si ut over disse vakre ord av Engen? — Man kunne fylle en hel bok med beretningen om Olga Bjoners innsats i bondereisningen og senere i Quislings nasjonale samling da landets eksistens stod på spill. Men alt dette er jo bare detaljer i det store bildet som Engen tegner av «kvinna som står ved stabburet og ropar folket sitt heim».

Olga Bjoner har vært en god venn og medarbeider for dette blad og helt til det siste har hun også med glød og kraft gått inn for Forbundet. Og fremdeles roper hun til oss gamle kamp- og meningsfeller at vi ikke må gi opp kampen. For har vi bare kraft og vilje til å holde ut, så må sannhet og rett seire tilslutt.

Mange varme ønsker vil gå til fru Bjoner på 75-årsdagen og vi tror også hun både fra nær og fjern vil få bevis på at hennes innsats gjennom de mange, mange år fremdeles lever i hjertene. O. M.

Oberst Konrad Sundlo:

XII.

Hans Egode-Nissen:

NARVIK 1940

«BYEN MED KANONEN»

B. Før 9. april

Vinteren 1939/40 kunne ikke en eneste av mitt regiments feltbataljoner disponeres til Narviks forsvar. Den ene, nr. I, gjorde jo tjeneste i Finnmark, mens den andre, nr. II, var bestemt til å delta i divisjonens fellesøvelser i Bardu.

Der måtte altså skaffes tropper annenstedsfra, og således kom da 12. januar 1940 en bataljon opp fra Steinkjer. Det var feltbataljon nr. I av Infanteriregiment nr. 13, sjef major *Spjeldnæs*.

Like over nyttår 1940 kom der forresten også andre tropper til Narvik, nemlig et maskinkanonbatteri (luftvern-batteri) på 4 kanoner, kaliber 3 cm.

Og dette batteri gjorde oppsikt i byen.

«Kanoner som skyter rett opp i lufta? Det har vi aldri sett før,» sa folk. Det hadde da ikke jeg heller.

Sammen med landvernspionerene som bygde blokkhus og et forpleiningskompani som greide med maten, satte bataljon- og artilleribetjening sitt preg på byen. Det så rent krigersk ut i Narvik. Rett som det var kunne man treffe på folk i uniform.

Det sier seg selv at det ikke var så lett å finne husly i en liten by for alle disse militæravdelingene. — Men det gikk da. Det var verre med Trønderbataljonens ca. 120 hester.

Hvor i all verden skulle jeg gjøre av dem?

Det fantes jo nesten ikke stallrom i byen, og var det noen, var det å frykte for at de var for små. De svære hestene fra Inn-Trøndelag ville neppe komme inn i dem. Det var for lavt under taket.

Så husket jeg på min venn, disponent *Hoel*:

Malmbolaget! Malmbolaget greier alt!

Og det gjorde det da altså også, for det var ikke nei i Malmbolagets munn.

«Hvor mange hester er det?» spurte *Hoel*.

Han fikk det nøyaktige antall.

«Selvfølgelig skal vi skaffe

stallrom! Men vi trenger jo noen få dager til innredningen!»

Og så ble Bolagets tallrike og dyktige arbeidsfolk satt i sving og da bataljonen kom, sto der fullt ferdige spilltau og ventet på hver eneste hest. Bolaget hadde innredet en maskinhall og en låve til staller. Det var halmrom og høyrom og innlagt vann. Alt i orden.

Den svære millionbedrift hadde atter vist sin evne til å løse en oppgave dyktig og fremfor alt raskt.

Så kom en av de første april dagene 1940 panserskipene «Norge» og «Eidsvold» til Narvik. Sjefene, kommandørkapteinene *Askim* og *Willoch*, oppsøkte meg lørdag 6. april og meldte sin ankomst!

Det var andre greier enn kanonen som sto på jernbanevogna.

Jeg ga da også uttrykk for min begeistring overfor de to herrer, og ble slett ikke pessimistisk fordi om herr *Askim* sa:

«Båtene vår gjør dårlig fart. Men kanonene er jo gode. Det beste ville vel vært å ta kanonene ut og sette dem i batteri på land. Men foreløpig får vi legge oss som flytende batterier et sted!»

«Jaja,» sa jeg. «Det overlater jeg fullstendig til Dem. Fartøyene står jo ikke under min kommando, men hører under marinen.»

«Riktig,» sa herr *Askim*. «Vi skal bare samarbeide med Dem!»

I de årene jeg hadde vært i Narvik hadde jeg hatt god anledning til å tenke over på hvilken måte jeg burde legge forsvaret an, og var kommet til den oppfatning at hovedstyrken av infanteriet ikke måtte legges på byens vestside. Altså ikke på *Framnesryggen* og videre utover på den kanten.

Det første en fiendtlig flåte vil gjøre, sa jeg til meg selv, er jo å sende en hagl av granater mot skråningen fra *Framnesryggen* og nedover til sjøen, ja mot hele den vestlige del av Narvikhalvøya. Ingen bataljon vil kunne eksistere lenge i et slikt stålregn. Den vil bli tilintetgjort uten å kunne gjøre minste nytte for seg, og derfor må ikke bataljonen ligge der!

Ut fra dette resonnement mente jeg derfor at bataljonen måtte ligge på byens østside og oppe i høyden, men naturligvis med mindre styrker fremskutt som observasjons- og vaktavdelinger i sjøkanten på byens vestsider.

Bataljonen ville derved beholde sin handlefrihet og kun-

Forts. side 8

Pastorale erindringer

X.

— den deilige gamle lovekirke i Solli.

Solli er kjent fra litteraturen. Først og fremst gjennom *Knut Hamsuns* årelange opphold deroppe på Borgen ved Atnebru, hvor han blant annet skrev «En vandrers spiller med sordin». — Med det samme jeg er inne på nobelpristageren *Hamsun*, må jeg fortelle at den kjente fjellstue-mannen *Paal Stakston* hadde meget å berette om sitt samvær med *Knut Hamsun* nord i Atnesjøen. — «E' sa åt' om *Knut* ein gong, då oss drog åfløyen opp på land på *Buvollen*: — Du skriv so stuggt om kvindfolk. Då svara *Knut*, at eg skriv ikkje for nordmennan — eg skriv for russarar.» Ja, *Hamsun* som jøssingen nu har behov for å denaturere, sist i sommeren 1962 i *Fædrelandsvennen*, hvor man efter et besøk på *Nørholm* dekreterer over hele siden: *Hamsun* var ikke nazist — forteller *Alek* meg — *Hamsun* var universell, og hadde sine meningers mot. Han bør først og fremst leses innenat, da skjønner man hvor ulønnsomt det er å gjøre ham til «demokrat». Spesielt bør man

lese hans nekrolog i *Aftenposten* over *Adolf Hitler*. Jeg antar at man skal lete efter makk...

*

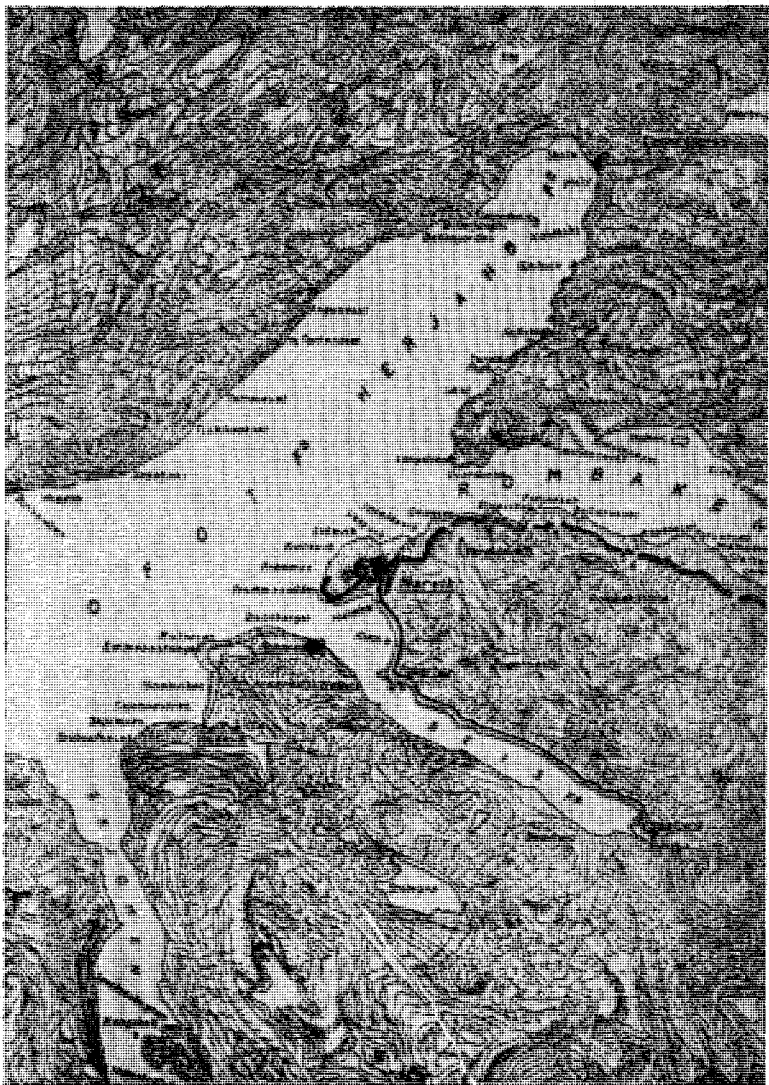
Theodor Caspari skriver vakkert om Solli i sine bøker — «*Paa Landevei og Sætersti*». Her oppe ble *Aasmund Olavson Vinje* inspirert til sin kanskje evige fulltreffer:

No ser eg atter slike fjell og dalar — —

Et dikt som i sin tur igjen inspirerte vår store tonekunstner *Edvard Grieg*. — Videre vil jeg nevne fru *Helene Lassen* mange vakre bøker fra Solli. Fra fjellbygdens verden, fattig og stolt og rik engang. — Fru *Helene Lassen* var født *Løchen* av den kjente søskenkrets —: En berømt maler — *Kalle Løchen*, en professor i filosofi, en justitiarius i Høyesterett, en amtmann i Trøndelagen. Fru *Helene* var gift med min forgjenger i embedet, *Carl Lassen*. Han hadde sittet i Solli i over 40 år, og var med tiden blitt mer lokalpatriot enn kanskje noen bygdemann. *Lassen* var blitt en institusjon — en myte og gikk igjen i sagn og eventyr. Han gikk igjen i prestegården efter sin død. Jeg hørte ham ofte om kvelden og natten gå frem og tilbake på gulvet i arbeidsværelset, som han hadde pleiet gjøre i alle år. Folk var stort sett sluttet å gå i kirke søndagsleite, men rent irrasjonalt så de opp til kirke og prest som mellomproporsjonalleddet mellom *Vaar Herre* og kirkelyden. —

Noe av det første ordføreren i Solli, den radikale venstremann og sersjant *Olav Knutson*, sa til meg var: Vi ønsker å ha en prest i vår midte, andre kristelige talere ønsker vi ikke! Kommer de tross alt må presten bane veien for dem. — En varmere venn av kirke og religion møtte jeg ikke i min prestedid. *Knutson* var en fast tilhører i den deilige gamle lovekirke (d.v.s. en kirke som

(Forts. side 8)

SIEGFRIED:

NOEN AV ÅRETS BØKER

Noen av de norske forlag har sendt oss endel av årets bøker til anmeldelse og det kan vel også ha sin interesse foran juleinnkjøpene å få en liten orientering:

Med Nansen og Quisling gjennom Armenia og Kaukasus.

Fridtjof Nansen: Gjennom Armenia. Aschehoug.

Fridtjof Nansen: Gjennom Kaukasus til Volga. Friluftsliv. Aschehoug.

Fridtjof Nansen: Eventyrlyst. Aschehoug.

Aschehougs Forlag har nu fullført sin serie av Fridtjof Nansens mest populære bøker og vi vil spesielt gjøre oppmerksom på disse tre siste, som er nevnt ovenfor, og som kan kjøpes enkeltvis:

Universalgeniet og den dådrike høvding Fridtjof Nansen appellerer naturligvis umiddelbart til enhver nordmanns hjerte og for oss gamle NS-folk er det jo også en enda nærmere tilknytning gjennom Nansens nære samarbeid med Quisling under det store humanitære hjelpearbeid i øst. Dertil kommer jo at vi i likhet med Quisling føler oss som en slags arvtagere når det gjelder Nansens livssyn og tankeverden, selvom mange av dem som har misbrukt Nansens navn og innsats ikke fatter det.

For å ta dette siste først og dermed den sist nevnte bok først, så inneholder «Eventyrlyst» et utvalg av Nansens artikler og taler og titlen har boken fått etter Nansens tale for studentene i St. Andrews da han ble utnevnt til æresdoktor der i 1926.

Utvalget i boken er foretatt av Odd Nansen, som også sammen med Marit Greve har revidert de andre bøker i utgaven. Etter hvilke prinsipper denne revisjon er foretatt vet vi ikke, men den har vel naturligvis i noen grad måttet påvirke innholdet. Det er en glede å se at Quisling ikke er revidert bort hverken i tekst eller illustrasjoner i de to første bøker.

Av spesiell interesse på bakgrunn av dagens situasjon tør kanskje disse ord være i den siste

tale av Nansen som gjengis, i 1929, året før han døde:

«Men i vår brennende iver for å trygge fremtiden må vi på den annen side ikke være blinde for at det også i internasjonalismen kan ligge en fare for menneskehetens fremtid, om enn av en helt annen art. Mens de skremmes av de fortsatte svære rustninger med spill av menneskekraft og av uhyre pengesummer, kan mange føle seg fristet til å se det fremtidige ideal i Europas eller hele Vestens forente stater, ordnet mere eller mindre etter amerikansk mønster, og hvor ikke alene tollmurene mellom landene skulle rives ned, men helst skulle også grensene mellom folkene forsvinne så langt mulig. I fjernperspektiv ser de som det store ideal evig fred, da ulven og lammet gresser fredelig til hope, da menneskeheten er blitt en stor familie med felles verdenshusholdning for å nytte ut denne vår jord til hjem for flest mulige millioner av lykkelige mennesker, da det er blitt en felles verdenskultur, helst med et felles verdensspråk. Da ville den hele klode bli alles fedreland, ingen bli sperret av snevre landegrenser eller språkgrenser, hver kvinne og mann kan gå ut i verden hvorhen de måtte ønske, for å finne de beste betingelser for bruken av sine evner og muligheter. På den vis ville menneskehetens produksjon nå sitt høyeste, og gjøre livet lett for alle jordens folk. Patriotismen, følelsen for eget land og eget folk som vi nå kjenner den, ville da bli et forældet begrep, en snever lokalfølelse, den ville naturlig avløses av verdensborgerens altruistiske følelse for den hele menneskehet.

Det er jo unektelig en skjønn og bestikkende drøm. Men hvis en nå kunne tenke seg at denne paradisiske tilstand ble nådd, hva så videre?

Paradiset er jo stille-ståen. I fysikken er det en lov som sier at i det rom hvor alle energiforskjeller, alle motsetninger i temperatur og andre energiformer er utjevnet, der stanser all utstråling, all forandring, alle reaksjoner, det er den stivnede død. Men i det menneskelige verdensrom, i samfunnet er det ikke annerledes, utjevning motarbeider utvikling, det er jo nettopp forskjellighetene, motsetningene mellom folkene, mellom individene, som betinger gjensidige impulser, forandring,

røre, fremgang, uten dem stivner etterhånden samfunnsvirksomheten, og kulturen forbenes, dette er naturens lov vi ikke kan komme utenom.

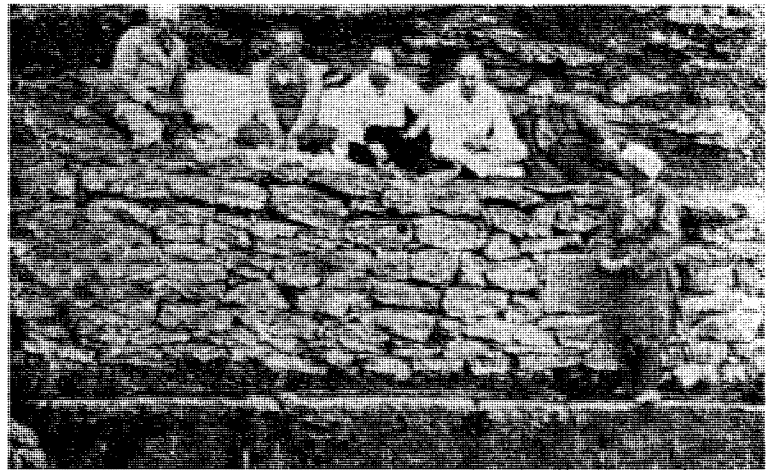
Det kan vel svares at den ideelle tilstand med full utjevning nås jo aldri, derfor har det ingen fare å arbeide for å nå de goder som en stykkevis gjennomføring av programmet vil gi. Men det må allikevel innrømmes, at bedre enn å sette opp mål hvis oppnåelse vil si stillstand eller nedgang, er det å være fullt klar over hva vi ønsker å nå, og at et arbeid for internasjonal sammenslutning som fører mot utjevning av de nasjonale forskjeller, bærer i seg alvorlig fare for menneskehetens kulturelle utvikling i fremtiden, selv om det kunne tenkes å lette livskårene. Her gjelder det ikke minst at «mennesket lever ikke av brød alene.»

På reisene både gjennom Armenia og gjennom Kaukasus, som Nansen beretter om i de to førstnevnte bøker var han ledsaget av Vidkun Quisling, noe som sagt både tekst og bilder forteller om. Det er ganske tankevekkende på bakgrunn av dette gigantiske hjelpearbeide som reddet millioner av menneskeliv å se hva to norske smussbilledblad idag skriver omkring det siste hvilested til den ene

Det var en gang - -

Vår store nasjonale billedhugger professor Rasmussen har vært forfulgt av en ublid skjebne. Av politiske grunner ligger hans store arbeider dels ubrukt og dels er de direkte revet ned igjen etter at de var reist under okkupasjonstiden. Her sees professoren sammen med Quisling under innvielsen av det nye Stiklestadmonumentet på Stiklestadstevnet i 1944. Vi skal ved en senere anledning bringe et bilde av selve kunstverket.

Illustrasjon fra Nansens bok «Gjennom Kaukasus til Volga»: Frokost over Tarki. Fra venstre: forfatteren, Korkmasov, Samurskij, Ali Beg, Quisling, «Generalen» (stående).

Ishavsforfatteren i ny utgave

Lars Hansen: En havets sønn. Dreyers Forlag.

hovedperson i hjelpearbeidet. Disse smusskribente, som med tydelig stolthet signerer gravskjenningen med sine navn mener vel kanskje i mangel av annen brukbar innsats for Norge og for menneskeheten på denne måte å kunne reise seg et herostratisk minnesmerke.

Dette blads lesere vil jo, blant annet gjennom omtale her i «Folk og Land», ha en viss kjennskap til Nansens og Quislings store hjelpearbeide, men vi vil sterkt anbefale dem også å lese Nansens fengslende beretning fra reisene sammen med sin medarbeider Quisling.

Skal vi se det som et tidenes tegn at Dreyers Forlag nå har sendt ut en ny utgave av Lars Hansens ishavroman «En havets sønn»? Etter at dikteren selv er død og begravet er vel tiden kommen til å ta også ham i likhet med Knut Hamsun til inntekt for det system og det samfunn som dømte dem.

Ingen av dem trenger naturligvis noen slik nasjonal oppussing, deres bidrag til norsk kulturliv vil overleve både dommerne og dommen, men vi noterer likevel med tilfredshet den oppreisning for vår kjære avdøde venn som ligger i dette at han nå er funnet verdig til pany å legges frem for ungdommen.

Det er salt og kraft og sjøsprøyt i ishavsforfatterens romaner og hvem skulle kunne glede seg mere over hans kunst enn NS-folk og deres barn og barnebarn?

Med disse ord av dr. Philip Houm om Lars Hansen være da boken anbefalt:

«Han (Lars Hansen) la frem et storslagent stoff, flunkende nytt, og i sine beste øyeblikk gjenskapte han det med fortettet kraft i slekt med sagaen. Lars Hansen kjente stoffet ut og inn og fra alle sider, og han kunne fortelle om det. Han kunne levendegjøre den enkelte dramatiske situasjon, og i selve situasjonsbildet avsløre menneskesinn.»

Vi viser ellers til det bilde vi bragte av Lars Hansen i forrige nummer, tatt på hans 75 års dag.

(Forts. side 7)

HUSK BLADTIDNINGEN!

FOLK OG LAND

Prinsgemal Bernhard som gjorde nederlender av seg er viet en av årets bøker, som omtales her.

FANTASTIGT! — —

(Forts. fra s. 1)

da — meget snabbt lagskyddade — räntan på alla former av — av lagen omhuldade — världens utlåning. Dess effekt har sedan dess, där den härskat, nästan alltid varit den innersta orsaken till vad som hänt på världsteatern. Den, som på historiens skrivna blad letar efter dylika symtom, häpnar över huru genomgående dessa blad — utan historikernas förståelse av dessa orsakers innebörd — talar om lånetransaktioner med åtföljande räntebelastning.

Sett som en enstaka företeelse på ett enda lån förefaller räntans inverkan ej så fantastisk, inte ens när man observerar de allra första låneoperationernas räntor på 20 %. Men det som skänker rentan dess katastrofala effekt enligt allbekanta kedjebrevens natur är att räntor ingår som omkostnadselement i hart när vartenda led av en produkts tillkomst från ursprunget till dess den färdiga produkten kan säljas till en förbrukare.

Betrakta t.ex. räntebelastningen på en så relativt enkel produkt som en såg innan den inköpts av den, som behöver använda den i sitt arbete. Först får vi räkna med alla ingående räntekostnader innan ens de malmer upptäckts, de gruvor igångsatts, de järnverk fått liv, som framställa det behövliga råmaterialet. Därefter kommer i kedjelänksystemet verkstädernas tillkomst, så maskiner, verktyg, konstruktioner samt kontors- och försäljningslänkar. I alla dessa arbetsled ingår räntebelastningar av olika storleksordningar, innan sågen blivit det användbara hjälpmedlet. Men kedjesystemet har ändå djupare rötter. Tänk på alla de mångtusentals, som legat bakom tillkomsten och tillblivandet av nödiga apparater och maskiner för utförandet av alla de element som ingår i ovannämnda produkts skapelsehistoria. Och alla dessa individer och tillverkare ha som regel måste tråla hårt och intensivt för att kunna betala de räntor, som belastat deras studie- och arbetsmöjligheter, innan deras idéer med eller utan deras slutliga medverkan tagits i användning.

Likväl är härmed ej sågens räntebelastade period slut, ty nu kommer dess användningshistoria in i bilden och där är ej heller svårt att konstatera räntans kedjebrevs effekt i verksamhet.

Ingen torde hittills ha kunat utföra en så fullständig ekonomisk historia att det kunnat fastslås hur stor del av en varas försäljningspris som utgöres av räntekostnader. En dylik undersökning kräver ett omfattande utred-

ningsarbete, vars bekostande de makthavande ej haft intresse för. Och de äro få, som ansett sig ha råd eller ens vågat utföra ett arbete, vars resultat strider mot allmän uppfattning och lag.

Mina egna undersökningar pekar hän på att räntans %tuella andel i varornas utförsäljningspris torde röra sig om minst 60 % och sannolikt bortemot 80 %. För ett antal år sedan fingo några amerikanska nationalekonomer i uppdrag från amerikanska kongressen att söka fastslå hur stor andel ränteutgifterna utgjorde av varornas utförsäljningspris. De resultat de kommo till motsvarade mina nyssnämnda uppgifter. Men därmed tycktes kongressens intresse vara uttömt och nå-

Företag	Kassans normalstorlek i millioner	Räntevinsten sv. kron.	Effektiv ränta
Banker	885	522	ca. 59 %
Försäkringsbolag	140	240	ca. 170 %
Båda tillsammans	1.025	762	ca. 75 %

Man kan ej gärna förneka annat än att detta är god förtjänst på en verksamhet, vars enda produktion består i bokföringsarbete.

Att allmänheten får en liten gottgörelse för sin medverkan till låneinstitutionernas enorma räntevinster väger lätt i förhållanden till vad allmänheten får betala i genom räntans kedjebrevs effekt fördyrade levnadsomkostnader.

Med kännedom om ovanstående behöver man ej förvåna sig över varför dessa av lagen specialskyddade institutioner kommer i besittning såväl av landets rikedomar som makten att härska däröver och den slavägda allmänheten.

Några glimtar från den historia som delgives mänskligheten kan för den som letar efter det verkliga skeendet förtälja följande.

Ca 100 år efter att i Rom under Marcus Aurelius penningförfalskning igångsattes genom inblandning i guld- och silvermynten av billigare metaller samtidigt som de nationalekonomiska lagarna allt intensivare skyddade räntetressena och fiktionen att penningen trots förfalskningen alltså vore ett äkta kapital, hade Roms penningvärde sjunkit till ca 2 % av ursprungsvärdet. Därmed inleddes ock de sista sanglektionerna i Roms världsvälde.

Efter denna första inflation dröjde det ej länge förrän dylika inflationer blev inledningen till olika länders bankrutt med åtföljande krig och andra katastrofer samt nödvändiggörandet av nya valutor efter förintandet av de gamla penningarna, vilka nu-

got vidare synes sedan ej ha förekommit i ärendet. De härskande krafterna voro nöjda.

En bekräftelse på riktigheten av de nämnda resultaten visar bankers och försäkringsbolags deklarationer. Som bekant måste dessa låneinrättningar enligt lag ständigt ha praktiskt taget samma kassabehållning från verksamhetsårets början till dess slut. Det är således medel som ej få utlånas, medan det enda som får utlånas utgöres av de medel allmänheten insätter i företagen.

En hopsummering från 1952 års deklarationer för de svenska bankerna och försäkringsbolagen gav följande resultat. Räntan är uträknad som vinst på de kassamedel, som således aldrig utlånades.

mera till största delen bestodo av papperssedlar med staternas garanti för deras värde. En garanti, som staterna hittills ej lyckats rättfärdiga.

Nästa anhaltspunkt i denna kortfattade världshistoria blir Frankrike under första delen av 1700-talet. Där hade skotten Law blivit utsedd till Frankrikes finansminister. Frankrikes kolonialvälde var under denna tid i omfattande uppbyggnad. Law hade i och för sig en mängd goda idéer såväl över huru utnyttja koloniernas rikedomar som att genom kanaliseringar och odlingsföretag sätta Frankrikes finanser på fötter. Men han var samtidigt en spekulativ spelarnatur och sökte inbilla franskmännen att man kunde i förväg utnyttja dessa kommande rikedomar och omedelbart begagna de beräknade vinsterna. Han lät trycka assignater där de stora räntevinsterna voro inräknade. En våldsam spekulationsbölja startades, då mest alla ville komma i besittning av dessa sagolikt vinstgivande assignater och man levde livets glade dagar på «vinster». Men dylika sagor brukar aldrig bli långa och så skedde att dessa förtjusande assignater sopades bort som värdelöst strunt. Alla spekulanter blevo utfattiga — Law bortjagades — och de verkliga vinnarna blev som vanligt bakgrundens krafter som förmedlat all denna förtjusande försäljning av «värdepapper». Det effektiva slutet på denna visa blev Frankrikes många krig under 1700-talet och dess final, den franska revolutionen.

Under samma 1700-tal började bröderna Rothschild sina stora låneoperationer med staterna som kunder. Den nationalekonomiska visdomen

förkunnade då liksom alltså — utom under en kort tidrymd omnämnd nedan — att staterna måste låna pengar inom och utom landet med ogynnsamma kursreduceringar och räntor för att kunna skapa sina länders välstånd. Vilken parodi är ej detta att staterna skall behöva sätta sig i skuld, de som genom egna resurser och invånarnas skapande insatser kan utnyttja de egna penningmedel de sätta i omlopp!

Alltnog Bröderna R. förstodo att till sin egen vinning väl utnyttja denna fantastiska ekonomiska okunnighet och med framförallt Österrike som främste kund och operationsbas kunde de ordna det landets statslån enligt t. ex. liknande smidigt utförda typexempel. R:s chef i Österrike övertog ett statslån på 100 milj. ö.s. till en kurs av 70 %. Omedelbart trycktes vackert litograferade österrikiska statsobligationer, vars försäljning igångsattes på världens börser till full kurs. Papperens framtidsvärde upptrissades oerhört och utan att själva behöva satsa något kunde firman inbetala de 70 miljonerna till Österrikes statskassa — igångsätta ytterligare operationer för inhöstandet av framtida vinster — och därigenom åt firman intjäna ung. lika mycket som hela lånet.

Det blev inledningen till Österrikes tilltrasslade affärer och ständiga krig under detta århundrade. Alltmedan huset Rothschild hoptjänade en miljardförmögenhet och vid tiden för Napoleons fall fullbordat denna världsinstitution alltså bestämmande över länder och folks krig och fred.

Nästa stora europeiska inflationskatastrof blev Tysklands efter första världskriget där tyska mark blevo helt värdelösa. Det blev inledningen till Hitlers framträdande. Han förkunnade till världsfinsansens stora rädsla och fasa att ett land faktiskt inte behövde låna för att skapa sin egen välfärd.

Bönderna som genom exekutivlagarna berövades sina egendomar, vilka blevo penningsinstitutens lagliga besittningar genom obetalda in-teckningsavbetalningar pluss räntor bildade jämte de arbetslösas skaror missnöjets trupper, men vad som definitivt tände gnistan i krutduken var de stora försnillningar i världsstaden Berlin, där borgmästaren i samspel med en framträdande judisk häststallägare och hästlöpningsentusiast berövade stadens befolkning — om jag ej missminner mig — 28 milliarder av Schacht's devalverade tyska mark.

Världsfinsansens effektivaste operationsbasis har varit Bör-

serna och börsspekulationer framförallt i baisse, vilka bruka vara inledningen till diverse former av krig på olika håll i världen.

Som avslutning på denna snabbskiss över vad som verkligen avgör händelserna på världsteatern omnämnes följande:

En ganska vanlig metod, som brukar användas för att visa räntans förbannelse är beräkningar över huru ett ringa penningbelopp insatt i en bank genom ränta på ränta efter hundratals år förvandlas till astronomiska siffrer värden. T.ex. att en krona efter 300 år och 4 % ränta ökats till 126.480 kr, resp. efter 8 % till över en miljard kronor, — — för att ej tala om att ett öre förvalt på på samma sätt sedan år 0 skulle uppnått ett så stort astronomiskt siffrer värde att det ej idag ginge att framskaffa dessa penningssummor i en värdevaluta.

Alla dylika beräkningar ha likväl intet verklighetsvärde, eftersom ländernas valutor bl. a. genom ränteeffekten, åtföljande inflation och krig inte ens under en period på 100 år bibehållit sitt valutavärde. Penningarnas valutavärden äro alltid blott *momentana* föränderliga såväl lokalt som till land och tid. Räntan — så länge som den bibehålles — har kedjebrevens effekt och förbliver ödesavgörande för händelserna på världsteatern.

Även storfinansens store har blivit rädda för följderna av sina egna finansoperationer. U.S.A.-finansmagnaten *Bernhard Baruch* skriver i ett förord till amerikanaren William Vogts bok «Jorden hämnar sig» enl. översättning från Nürnbergupplagan 1950:

«Kostnaderna såväl för det moderna kriget som för livet under fredsförhållanden har stigit så enormt, emedan vi i USA byggt ett *skuldernas hus*, som betyder en fara för hela vår ekonomiska struktur.»

Dvs. en fara för varje *arbetsfri inkomst* eller vad storfinansens män just nu betraktar som världens största fara — *deflation*.

Övergår ej denna mycket korta redogörelse allt annat fantastiskt du hört och läst om vad som har kallats för historia?

Stockholm den 7 nov. 1962.

Erhard Fliesberg.

**HUSK BLADPENGENE
FOR 1963!**

Arkitekt

H U S T A D

Bærumsv. 5, Ø. Ullern

Telefon 55 01 20 - Oslo

Averter i «Folk og Land»

AV ÅRETS BØKER —

Jordglede.

Harald Thaulow: *Erigerons jordglede. Aschehoug.*

Hvem kan la være å glede seg over de små perler av ekte jordglede som Thaulow drysser over de norske mennesker, de som så å si alle har sine slektsrøtter plantet i norsk jord og som i alt sitt mas og jag lengter tilbake til det de kom fra.

Thaulow og frue gjorde det som så mange har lekt med i tankene, men så få virkelig realiserer: de vendte tilbake til jorden, nærmere bestemt et omdannet småbruk mellom Arendal og Grimstad, som de skapte om til et paradys av blomster og nyttevekster, kjent langt utenfor Norges grenser og med besøkende fra fjern og nær. Slik fant den travle reklamemann, som var vokst opp i et internasjonalt miljø tilbake til Moder Norge. Som faren skjenket menne-skenene sine praktfulle lerreter, slik malte sønnen med levende blomster og blad.

Og om dette beretter han blant annet i denne vakre lille bok, som er en blanding av praktisk have-almanakk, spekket med kyndige råd og saklige tips, og poetisk lov-sang til jorden og dens gleder. Alle som elsker jorden med dens blomster og planter — og hvem gjør ikke det? — vil ha både glede og nytte av «*Erigerons jordglede*». Boken er illustrert med tegninger og vignetter av Per Holck.

Tysk prins som ble nederlender.

Alden Hatch: *Prins Bernhard av Nederland. Luther-stiftelsen.*

En kan kanskje lure på hvorfor det skal skrives en bok om den temmelig anonyme tyske prins Bernhard, som ble prinsgemal i Nederland. Svaret er utvilsomt at det er påkrevet å gi ham en spesiell glorie som den store «nazibekjemper» etter at noen påny har vært ufine nok til å minne om at prinsen i sin tid bar det forkjettede SS's uniform. Og slik vi har merket det her hjemme når det gjelder oppussing av medtatte nasjonale glorier, så er overdrivelsen i denne boken også iøynefallende. Om det skyldes prinsen selv, som «i timevis har snakket fritt og likefrem» med forfatteren eller denne siste selv, skal være usagt.

At prinsen av Detmold helt fra

Vår kjære mor, bestemor og oldemor

Idunna Marcussen

f. Helsing

døde 21. november i sitt 90. år

Idunna og Odd Melsom
Barnebarn og oldebarn

Begravelsen har funnet sted i Kongsvinger.

første stund har vært en slik rabiat antinazist høres ikke særlig sannsynlig ut og direkte tåpelig lyder det når denne «antinazisme» gir seg utslag i at han slutter seg til en SS-avdeling for å slippe å avlegge eksamen i «politisk modenhet». Det får en vel si er å drive Djevelen ut med Belzebub!

At prins Bernhard etter sitt nederlandske ekteskap plutselig utvikler en ytterliggående nederlandsk patriotisme og glemmer sitt fedreland er jo slikt som stadig skjer med denne underlige forhistoriske institusjon som heter monarkiet. Men, det kunne jo vært måte med det også. Prinsen deltok tydeligvis med adskillig heder i kampene for sitt nye fedreland mot det gamle, men reddet seg også sammen med familien i tide over til eksilpolitikernes forjettede land på den annen side av Kanalen. Etter dog først å ha fått gitt uttrykk for sitt blodtørstige sinnelag og sin ekte avsky for «nazistisk vold» og urett slik det fortelles i boken:

«I Zeeuws Vlaanderen fikk Bernhard øye på en rekke lastebiler fulle av hollandske nazister som skulle stilles for retten i Frankrike. Frekt hevet de armen med håndflaten ut til nazi-hilsen. Bernhard kjørte opp til begynnelsen av kolonnen, sprang ut av bilen og gav ordre til å stanse transporten.

«Dette er meningsløst,» sa han til kommanderende offiser. «La oss skyte dem her og nå.» «Det kan vi ikke gjøre,» sa hans egen adjutant, oberst Phaff.

«Hvorfor ikke? De gjør det på den måten.»

«Men vi må gjøre det annerledes,» svarte oberst Phaff. «De vil bli stillet for krigsrett.»

Bortsett fra disse utekkelige forsøk på virkelig å gjøre prinsen til det tyskerne sa om ham etter innsatsen «den forræderske kjøter av en tysker,» så inneholder den 280 sider tykke boken naturligvis en masse interessant stoff og gode bilder fra kongelig liv i Nederland og andre steder.

Hafslund forteller naturens eventyr

Per Hafslund: *Naturens eventyr. Ernst G. Mortensens Forlag.*

Lektor Per Hafslund er vel en av de mest kjente og populære skikkelser i dette land, like avholdt av ung som gammel og kjent både fra radio og fjernsyn, hvor han har ført hundre tusener inn i naturens eventyrverden, som er mere fantastisk enn noen diktet. I år finner vi ham på Ernst G. Mortensens Forlag med en vakker og innholdsrik bok om naturens eventyr, som vanskelig kan få noen bedre tolker. I det hele tatt er hans evne til å popularisere naturvitenskapen usedvanlig i et land hvor man tydeligvis mener at kriteriet på en vitenskapsmann

er dette å være dødsens alvorlig, kjedelig og uforståelig for alminnelige mennesker.

Hafslunds bok er illustrert med en rekke ypperlige illustrasjoner, etter fotografiske opptak gjort av forfatterens selv, og bare disse opptak forteller mere enn mange ord.

Forfatteren forteller oss i boken om piggsvinet, flaggermusen, frosken, strandkrabben, øystikkeren, rødreven; kråken, ligustersvermen, hønsehauken, blåmeisen klatremusen, hoggormen og vipen.

Tilsammen er det blitt en eventyrbok for gammel og ung, som vi anbefaler på det aller beste.

Praktfull eventyrbok.

Eventyr om all verdens dyr. Oversatt av Gunnel Malmström m. fl. Illustrert av Janusz Grabianski. Aschehoug.

Er det noen som er ute etter en gave utenom det vanlige til et barn, så må da denne praktfulle eventyrboken om all verdens dyr være noe å tenke på. Den er så fylt av tegninger i farger at den er den reneste billedboken. Det er den polske kunstner Janusz Grabianski som har æren for tegningene og det forundrer oss ikke at han fikk gullmedalje for barnebøkene sine ved Triennalen i Milano i 1960.

Dette praktverk kommer etter hva forlaget opplyser ut i hele 9 land og disse dyre-eventyrene hentet fra alle verdens kanter i den praktfulle ramme av Grabianskis tegninger vil nok vekke begeistring overalt. Foruten folke-eventyrene er det også tatt med dyre-eventyr skrevet av store diktere: eventyret om den grimme ælling som ble en vakker svane, om Nils Holgerssons forunderlige opplevelser med villgjessene, Else i Eventyrland, Maja Bi og hennes møte med den rare stankelbenen, og mange, mange andre.

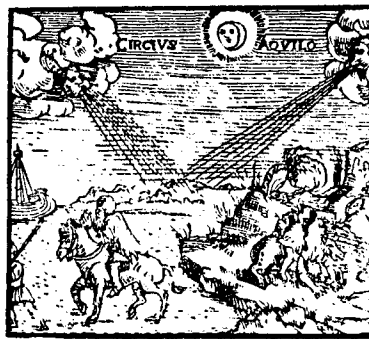
Norsk folkediktning.

Norsk folkediktning: Rim — Gåter — Ordtøke. Det Norske Samlaget.

Det Norske Samlagets serie om norsk folkediktning må være noe spesielt for mange av dette blads lesere som har bevart så megen norskdom og så megen sans for tradisjon og samhörighet med vårt kulturgrunnlag. I det siste verdifulle bindet som er kommet ut behandles rim, gåter og ordtøke. Her finner man en flom av ekte norsk livsvisdom lagret opp gjennom hundrer av år. Meget til trøst og meget til glede for den som er lydhør. En kunne således med bokens ord si om dagens situasjon i den forstokkede jøssingleir at «grisen gryntar etter som gamle svin gryntar føre». Og skulle vi selv ta noe med i den videre kamp for sannhet og rett, så kunne det for eksempel være dette at «treet fell ikkje med fyrste hogg».

ET SAMLET NORDEN?

Detalj fra et svensk tresnitt fra 16. århundre. Det blåser kolde vinder over Norden, som en ser.

Forts. fra side 1

om Libertas og Arbeiderpartiet går inn for det.

Konklusjonen på dette må bli at først må det bli en løsning på Berlinkrisen, og først etterpå kan man ta stilling til Fellesmarkedet.

Mens våre én-verdens-demokrater arbeider på spreng for å omdanne den økonomiske organisasjon E.E.C. til en politisk europeisk union, er det allerede planer om neste skritt, nemlig å lage et slags atlantisk Fellesmarked som så i sin tid skal bli til en atlantisk politisk union.

Hverken Sverige eller Finland kan delta i en slik union.

Skulle derfor alt dette lykkes før Berlinkrisen er løst, ville Norge komme i en forferdelig stilling. Det beryktede jernteppe mellom to ver-

Venstreradikalsmens Jakob.

Arnulf Øverland: *På Nebo Bjerg. Aschehoug.*

Arnulf Øverland er en underlig fremtoning i den venstreradikale verden. For denne gudløshets apostel, denne store blasfemiker som har fått det til å gå koldt nedover ryggen på så mangan sann troende, han er i virkeligheten en av dem som uavlatelig og uavbrutt gjennom et helt dikterliv har kjempet med Herren, som Jakob gjorde det. Jakob tiltvang seg Herrens velsignelse, men det har Øverland aldri maktet. Det er som han skriver det i denne nye diktsamlingen omkring Mosesmotivet:

«Men Herren veg fra Moses, og der senket sig tåke over bjerget,

densriker ville da komme til å gå langs Kjølen. Sverige og Finland ville bli trykket inn i Sovjet-Samveldet og Norge bli et nytt Berlinproblem. Den totale utslettelse ville da rykke oss faretruende nær.

Den eneste måten vi kan redde vårt fedreland på er å gå sammen med Sverige i en nordisk nøytral union. — At Amerika kan klare å skape en politisk atlantisk union med millioner av farvede folk innen sin midte, og kunne forsvare denne for alltid mot en russisk besettelse av Nord-Europa er det vel utopisk å tro.

Hvis våre én-verdensdemokrater får lov til å ture videre frem på den vei de har slått inn på, så vil utvilsomt Quislings ord — ansikt til ansikt med døden — gå i oppfyllelse:

«Og når Norge og Norden engang i fremtiden kanskje kommer til å oppleve virkelig den (Polens) skjebne, da kan man kanskje komme til å huske på Vidkun Quisling, for den er kanskje ikke så langt unna.»

Alle vi som engang fulgte Quisling burde ha lettere enn andre for å forstå at hvis det skulle være den minste sjanse til at én-verdens demokraternes arbeide skulle bli til vel-signelse for Norge, så måtte Amerika forlengst ha sørget for at vi hadde hatt et samlet Tyskland å støtte oss til.

Det var amerikanerne som delte Tyskland. La dem samle Tyskland igjen, — selv.

Når Tyskland er samlet kan vi stemme for en tilslutning til Fellesmarkedet.

Å gå med i Fellesmarkedet før Tyskland er samlet er intet annet enn å ødelegge sitt land. Det rette er derfor å arbeide for en nøytral og nasjonal nordisk samling.

O. K.

og da han ropte, fikk han ikke svar, og der han gikk fant han ikke vei, og han kjente, at han var alene.»

Riktignok er Arnulf Øverland en formens mester som kan skjenke leseren skjønnhetens glede, men hvem skulle ha trodde i tredve-årene at han også skulle utvikle seg til å bli troskampens dikter fremfor noen?

Overrettssakfører Helliksens bok

«TENK SELV. De virkelige kjennsgjerninger kontra det norske rettsoppgjøret» foreligger nå.

Prisen er kr 10,— og boken kan kjøpes hos FORBUNDET. Ved forskuddsbetaling over giro 150 28 eller på annen måte sendes boken portofritt. Eller mot etterkrav med tillegg av porto og gebyr.

FORBUNDET FOR SOSIAL OPPREISNING
Postboks 3214 — OSLO

Pastorale - -

Forts. fra side 4

er bygget ved gaver), som er skjenket kirken mot at givoren av Herren får sin bønn oppfylt. Det siste kan nok gjelde både materielle og spirituelle ting.

I rekken av forfattere som har skrevet om Sollia inntar fru Marie Hamsun allikevel førsteplassen med sin bok «Regnbuen». Her får vi en virkelig inspirert skildring av Sollia før de moderne kommunikasjoner bandt bygden sammen med nabobygdene Follidal, Venabygden, Ringeby og Storelvdal. — Bygden er griskrendt, der lever ca. 400 mennesker på ca. 500 kvadratkilometer. Det er halve milen mellom gårdene og veiene var dengang mestendels gamle, smale kjerreveier med grind i grind. Jeg husker en gang i 1930 en tur til Atnebru ca. 2½ mil med den eneste bil i Sollia dengang. Ved siden av bilføreren satt en herre som hoppet ut for hver gang og ekspederte 27 av arten. Så flink grindgutt har jeg aldri hatt, sa Peter Ødegaarden. Det var godseier Carl Løvenskiold som var på tur i Rondane den gang. —

*

Som man vil forstå rådet det gammeldagse og på mange måter patriarkalske forhold i bygden den gang. Det var stort sett to arbeidsgivere — staten som disponerte de såkalte statsalmenninger, og skogeier Arthur Mathiesen, fra Fredrikstad av dynastiet på Linderud i Østre Aker, som eiet Solligårdengodset. Ved siden av skogdriften var kreaturhold og fiskeri de to eneste næringsveier. — Korn kunne ikke dyrkes, og poteter gikk heller ikke frem på grunn av frostnetter — til og med i juli måned —. Men graset grodde til alle tider og selvom gårdenes innmark tildels var liten — så vitnet alle lyur i utslåtene om at her ble høstet i lade. — Prestegården hadde også store utslåtter. Innmarken var etter forholdene heller ikke ubetydelig og fødte 7—8 naut, noen sauer og en hest. — En særegenhet ved jordbruket i Østerdalen var og er vel fremdeles — mose-taket på fjellet om høsten — som blant annet tyskerne importerer til julepynt —. Alle-rede Vinje nevner i Ferdaminni de store mosevidder i Sollia. En regnværsdag om høsten går mann av huse og sanker mose som formes i avlange baller. Disse fryser seg hårde og lar seg transportere tilgårds. — De kjære kuer eter lav og mose som de var reinsdyr — men for å få drøvtyggingen igang må de samtidig ete høy. Jo mer høy dyrene får jo mer mose kan de ta inn. Mosen tines opp i fjøset, hvor vannet rant ned over de arme dyr. De var muligens ikke enig i at alt godt kommer ovenfra?

Det var en stor overgang å komme fra en fjordbygd til denne høytliggende fjellbygden, men med tilpasningsevne gikk det bra... Det første jeg måtte gjøre var å få reparert presteboligen. Det gikk smertefritt. Huset var så forfallent at det var ubeboelig, dette var ikke sjelden tilfelle dengang prestene hadde aabotspligt og skulle holde husene i forsvarlig stand. — Dette med forsvarligheten var undergitt et subjektivt skjønn og til prestenes ros må sies at den gamle skrøne om prestesekken som aldri blir full, er lutter malise og stammer fra den tid da presten ble lønnet med naturalia i form av kjøtt, fisk, ost, smør og korn, især det siste. — Mange prester fikk det såkalte lettkorn, mens den tungvektige sed ble hos den som betalte tiende. —

*

Sant å si må jeg til mine kollegers rettferdiggjørelse anføre at jeg har besøkt mange prestegårder som ingen Oslofamilie ville tenke seg å overvintre i. — Nordishavet gikk inn i kjellerne til prestegården i Bø i Vesterålen hver eneste vinter. — Min svoger har dette — jeg må si med heltemot — adskillige år. — I en prestegård i Østerdalen måtte en sitte med pels i stuen om vinteren og blåsten huserte i bygningen. Selv dypfrøs jeg i minus 35. C. en vinter i denne våning. Prestembedet virket da også som det rene tundra-landskap, hvor jordbunnen aldri tinte opp. Kristendommens varme og kjærlighets evangelium var rene isbaksen, den som vår nye kjekke biskop Norderval kjenner. —

*

Jeg fikk av Departementets nåde satt boligen i utmerket stand. Det ble lagt inn vann. — Dette lette jeg etter og fant ved hjelp av den herlige ønskekvist. — Men så bodde jeg nu i en egn, hvor det å «gjøre åt» eller *forgjøre* ikke var helt arkaisk overtru, og *Vis-Knut* hadde hatt et stort klientell i disse fjellbygder. Han hadde også påvist underjordiske kilder. Det kan jeg bevitne for en høyesterett som ikke dømmer etter grunnlovsstridige, tilbakevirkende «lover».

Hans Egede Nissen.

TANNLEGE MAAMØEN

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 43 33

ANNELISE PAROW TANNINNSEFNING

Trondheims

Gisle Johnsonsgt. 5 - v. Lødemoen kirke - Voldsmunde

Tannlege

MARTIN KJELDAAS
Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

v. MANSTEIN 75 ÅR.

Generalfeltmarskalk v. Manstein fylte nylig 75 år. Han regnes som den betydeligste strateg blant hærførerne på begge sider i siste verdenskrig. Det var han som reddet hele den tyske front fra sammenbruddet i forbindelse med Stalingradkatastrofen da han i mars 1943 ut av nederlaget og delvis kjempende med omvendt front vant slaget om Charkov. v. Manstein foreslo flere ganger Hitler å avgi overkommandoen over Wehrmacht og hær for på denne måte å komme frem til en enhetlig og slagkraftig operasjonsledelse og det var blant de høyere militære alminnelig håp om at Hitler skulle bestemme seg for dette og overlate overkomman-

NARVIK - -

(Forts. fra side 4)

ne settes inn hvor det påsset. Den ville fra en stilling i høyden kunne beherske Narvik og hele halvøya og gjøre det meget ubehagelig for en fiende å oppholde seg i byen.

Det ville dessuten være vanskelig å omgå bataljonen hvis den lå i høyden på byens østside, og skulle situasjonen bli vanskelig, kunne den trekke seg tilbake innover i fjellet.

Skulle derimot bataljonen bli disponert til vestsiden, ville den bli låst fast i Framnesområdet, og ville vanskelig kunne disponeres mot andre deler av Narvik-halvøya.

En naturlig følge av at bataljonen sto i byens østkant var at også den 7,5 cm kanonen ble plasert på østsiden. Den kunne jo ikke stå foran infanteriet. Og det samme gjaldt luftvern batteriet.

Jeg hadde derfor bestemt meg til å plasere kanonen i området ved jernbanestasjonen.

Derfra kunne den visstnok ikke skyte mot fjorden. Men dette var av uvesentlig betydning, da den så allikevel ikke kunne utrette noe større mot

doen til v. Manstein. Isteden skjedde det motsatte: v. Manstein ble avsatt som sjef for Heeresgruppe Süd i mars 1944 og dermed var verdenskrigens mest geniale hærfører sjaltet ut. Det hører ellers med i bildet av den forrykte verden vi lever i at v. Manstein i 1945 ble dømt til 18 års fengsel som «krigsforbryter» av Tysklands seirende motstandere.

*

PÅ HJEMMEBANE.

Ifølge FRIHETEN er det nå sluttet kontrakt om leveranse av 100,000 tyske uniformer fra norske konfeksjonsfabrikker. Det later til at bladet er rystet over dette, men når alt kommer til alt er jo både konfeksjonsfabrikkene og storparten av den norske industri forøvrig på hjemmebane når det gjelder tyskerarbeide. Ja, mon ikke en betydelig del av FRIHETENS lesekrets også har deltatt i det?

*

HTLERS VANSKELIGSTE BESLUTNING.

I et brev til Mussolini før angrepet på Sovjetsamveldet medgav Hitler at denne beslutning var den tyngste i hans liv. Brevet tilhører samlingen av erobrede tyske dokumenter som er utgitt av det amerikanske utenriksdepartement.

*

UNGDOMSKRIMINALI- TETEN.

Det er grufulle tilstaner i kongeriket Norge takket være de venstreradikales fri barneoppdragelse. Av de straffbare forbrytere i 1961, som det nå foreligger oppgave over, var hele 39 % mellom 14 og 17 år og ca. 15 % 18 til 20 år. Ialt var således 54 % av de straffbare i 1961 under 21 år. I 1960 var det tilsvarende tall 49 %.

en flåte. Viktigere var det at den sto slik til at den kunne delta i kamper i byområdet.

Dette mitt syn på planleggingen av forsvaret var blitt godtatt av mine 2 første divisjonssjefer, generalmajor Harald Johannessen og generalmajor Carl Erichsen.

Men generalmajor Carl Fleischer ville ha det annerledes. Han ville ha forsvaret lagt på byens vestside. Derfor ga han meg også høsten 1939 ordre om å bygge en stilling for et kompani på Framnesryggen. Og derfor ble kanonen ikke satt i stilling ved jernbanestasjonen, men på spissen av Framnes-odden, ytterst ute mot Ofotfjorden.

(Fortsettes)

HAR D E ORDNET MED
BLADPENGENE FOR 1963?

FEIND HÖRT MIT!

I forbindelse med Spiegel-affæren er det som kjent påny bekreftet at det foregår telefonsensur i Tyskland. Det er riktignok forbudt i den tyske grunnlov, men de gamle okkupasjonsmakter har fremdeles i behold sine sensurrettigheter og praktiserer dem uhemmet. DEUTSCHE WOCHEN-ZEITUNG forteller denne lille historien: I en telefonsamtale mellom en journalist i Bonn og en departementsfunksjonær ble det tydelig at det var uvedkommende på linjen. Journalisten: «Hvem er det som er på ledningen?» — Departementsmannen: «Nå har sant for dyden Deres og min avlytter råket i hårene på hverandre!»

*

ANTISEMITISKE RAKETTER.

I Israel karakteriseres deltakelsen av tyske fagfolk under byggingen av egyptiske raketter som en ny form for tysk antisemitisme. Selv landets regjering har behandlet saken fra denne synsvinkel.

*

SANNHETSVITNET EHRENBURG.

Når vi ellers snakker om raketter, så kan det ha sin interesse å minne om at den i Norge meget feterte Ilya Ehrenburg under sin deltakelse i «verdensfredskongressen» i Stockholm høyt og hellig forsikret at det ikke fantes russiske raketter på Kuba. Som vanlig talte han med stor offisiell patos. Bare få timer etterpå tilbød Krustsjov USA følgende byttehandel: de russiske rakettbaser på Kuba mot de amerikanske i Tyrkia.

Bergs Assuransesbyrå

ALT I FORSIKRING

Arbiens gt. 1 — Tlf. 44 40 94

FOLK OG LAND

Klerschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 32 14

Abonnementspriser
fra 1/1 1963:

Kr. 36,— pr. år, kr. 18,—
pr halvår i Skandinavia.
Utlandet: Kr. 40,— pr.
år, kr. 20,— pr. halvår.
I nøytralt omslag innen-
lands: Kr. 46,— pr. år,
kr. 23,— pr halvår.

Løssalg inntil 1/1 1963 kr.
0,75 - senere kr. 0,85.

Annonsepris kr. 0,40 pr.
mm og spalte.

Bruk postgironr. 16 450.
Utgiver A/L Folk og Land